

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

خبرنامه

مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

شهریورماه ۱۳۹۹

فهرست

- دومین مدرسه تابستانه سیاست‌گذاری علم و فناوری آغاز به کار کرد
- ثبت بیش از ۴۰۰ نیاز فناورانه شهرداری تهران در سامانه "باهم" با همکاری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور
- دومین جلسه شورای سیاست‌گذاری کنفرانس ملی "علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی" برگزار شد
- برگزاری نشست مجازی "علم، اخلاق و سیاست علم"
- نشست مجازی "مقدمه‌ای بر الگوی شکل‌گیری بوم‌سازگان کسب‌وکارهای فراگیر آینده" برگزار شد
- نشست مجازی "کنسرسیوم سنجش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در ایران: مسائل و راهکارها" برگزار شد
- نشست مجازی نقد فیلم "الیسیوم" از دیدگاه آینده‌پژوهی برگزار شد
- نشست تخصصی تدوین بخش علم و فناوری سند ملی آمایش سرزمینی برگزار شد
- نشست مجازی "ارائه سیاست‌های افزایش کارایی اقتصادی در نظام ملی نوآوری ایران (مطالعه تطبیقی با کشورهای چشم‌انداز و کشورهای منتخب)" برگزار شد

نشانی ناشر: میدان ونگ، خیابان ملاصدرا، خیابان

شیراز جنوبی، خیابان استاد قانع‌راده، شماره ۹

وبگاه: www.nrisp.ac.ir

تلفن: ۸۸۰۳۶۱۴۴

دومین مدرسه تابستانه سیاست‌گذاری علم و فناوری آغاز به کار کرد

دومین مدرسه تابستانه سیاست‌گذاری علم و فناوری با موضوع "اقتصاد دیجیتال و انقلاب صنعتی چهارم"، روز سه‌شنبه ۱۸ شهریور ماه ۱۳۹۹، با

باشگاه سیاست پژوهان علم و فناوری انجمن مدیریت فناوری و نوآوری ایران
با همکاری ستاد توسعه فناوری‌های اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی برگزار می‌کند:

دومین مدرسه تابستانی سیاست‌گذاری علم و فناوری
اقتصاد دیجیتال و انقلاب صنعتی چهارم

محورها:

- مبانی نظری اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی، حکمرانی انقلاب صنعتی چهارم
- تجربیات حوزه‌های هوش مصنوعی، کشاورزی دیجیتال، حمل‌ونقل اینترنتی و اینترنت
- درس نمونه‌های سیاست‌گذاری اقتصاد دیجیتال در فضای گفتگو و پل سیاستی

زمان برگزاری: ۱۸، ۱۹ و ۲۰ شهریور ۱۳۹۹

مکان برگزاری: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور به همراه سه بازدید

از کنگه دانشجویان دکتری مدرسه سیاست‌گذاری علم و فناوری، آینده پژوهی و شرکت‌های فعال و دانش‌بنیان مرتبط

دعوت می‌شود جهت ثبت‌نام حداکثر تا تاریخ ۱۲ شهریور

روزه علمی و اجرایی خود را جهت بررسی به

آدرس پست الکترونیک: stpolicy@netur.ac.ir

ارسال کنید

حضور دکتر سیدسروش قاضی‌نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و رئیس انجمن مدیریت فناوری و نوآوری ایران، دکتر مهدی محمدی، دبیر ستاد توسعه فناوری‌های اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و دکتر علی ملکی، رئیس پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه صنعتی شریف، در مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور آغاز به کار کرد.

در ابتدا دکتر قاضی‌نوری، از لزوم پرداختن به حوزه اقتصاد دیجیتال گفت و افزود: ورود به مبحث اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی در عصر حاضر بسیار ضروری است و باید تلاش کنیم تا در این عرصه از دنیا عقب نمانیم. نقش جامعه مدیریت فناوری و نوآوری در سیاست‌گذاری و ترویج موضوع اقتصاد دیجیتال بسیار ارزشمند است و امیدواریم این دوره‌ها در تربیت رهبرانی توانمند جهت گذار به عصر اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی مؤثر باشد.

وی به اهمیت سیاست‌گذاری درست در حوزه اقتصاد دیجیتال اشاره کرد و گفت: به دلیل پیچیدگی‌های این حوزه، دنیا هنوز به یک نقطه بهینه برای سیاست‌گذاری نرسیده و پیچیدگی‌های فرهنگی، سیاسی و اجتماعی کار را پیچیده‌تر می‌کند.

رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور در پایان گفت: ما در مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور با اشتیاق از این موضوع حمایت می‌کنیم و

امیدواریم که بتوانیم گام‌های خوبی برداریم.

در ادامه جلسه دکتر محمدی، در خصوص چستی اقتصاد دیجیتال و هوشمند و دکتر ملکی، در خصوص مبانی سیاست‌گذاری و حکمرانی در گذار به انقلاب صنعتی چهارم، به سخنرانی پرداختند.

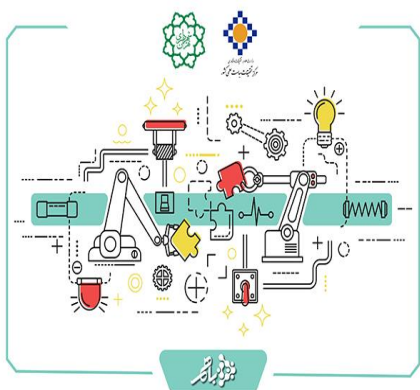
گفتنی است انجمن مدیریت فناوری و نوآوری ایران با همکاری ستاد توسعه فناوری‌های اقتصاد دیجیتال و هوشمندسازی، دومین مدرسه تابستانه سیاست‌گذاری علم و فناوری با موضوع "اقتصاد دیجیتال و انقلاب صنعتی چهارم" را در روزهای ۱۸، ۱۹ و ۲۰ شهریور ماه ۱۳۹۹ به میزبانی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار کرد.

ثبت بیش از ۴۰۰ نیاز فناورانه شهرداری تهران در سامانه "باهم" با همکاری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور

شهرداری تهران با همکاری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، طی انجام یک پروژه مطالعاتی، ۴۱۸ نیاز فناورانه و نوآورانه شهرداری را شناسایی و در سامانه "باهم" بارگذاری کرده است.

نیازهای فناورانه و نوآورانه شهرداری تهران از طریق یک پروژه مطالعاتی، با همکاری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، شناسایی و مستندسازی شده و پس از آن سازمان فاوای شهرداری تهران و مرکز تهران هوشمند به عنوان متولیان هدایت و راهبری برنامه «تهران هوشمند»، اقداماتی در جهت ساماندهی و عملیاتی کردن رفع این نیازها انجام داده‌اند.

گفتنی است سامانه نوآوری و مشارکت شهروندی "باهم"، با هدف ریشه‌یابی مشکلات توسط افراد خیره و دستیابی به راه حل‌های نوآورانه از طریق داده‌کاوی و تحلیل بهتر مسائل راه‌اندازی شده است. در این سامانه که موضوعات مختلفی را پوشش می‌دهد، سعی شده است فضایی برای بحث و تبادل نظر در خصوص پیشنهادات، مشکلات مطرح شده، طرح ایده و بیان راه‌های پیشنهادی ایجاد شود.

دومین جلسه شورای سیاست‌گذاری کنفرانس ملی "علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی" برگزار شد

این نشست روز یکشنبه ۲ شهریور ماه ۱۳۹۹، با حضور دکتر سیدسروش قاضی نوری، رئیس مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر شاه‌آبادی، رئیس دانشکده علوم اجتماعی و اقتصاد دانشگاه الزهراء، دکتر قاسمی، رئیس مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران، دکتر پریسا علیزاده، سرپرست معاونت پژوهش و فناوری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور و جمعی از اعضای هیأت علمی مرکز و صاحب‌نظران حوزه علم، فناوری و اقتصاد برگزار شد.

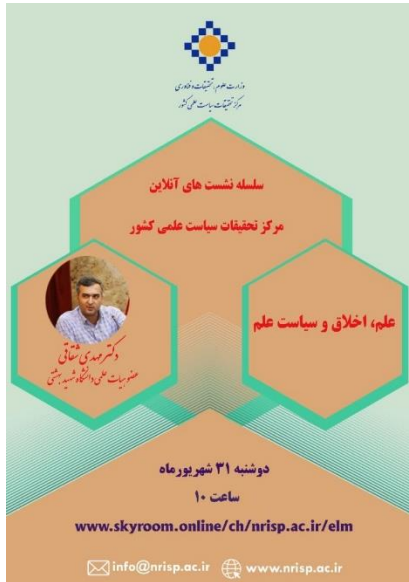
در این نشست، عناوین و سخنرانان پانل‌های تخصصی کنفرانس، مورد بررسی، بحث و تبادل نظر حاضران قرار گرفت. دکتر قاضی نوری، برگزاری پیش پانل‌های تخصصی، قبل از روز کنفرانس را مفید دانست و گفت: برگزاری جلسات پیش پانل، می‌تواند کیفیت پانل‌های تخصصی را بالا ببرد.

همچنین پیشنهاد شد مدیران بخش دولتی، نمایندگان از مجلس به عنوان نهاد سیاست‌گذار و قانون‌گذار و افراد باتجربه از بخش خصوصی و صنعت در ترکیب پانل‌ها حضور داشته باشند. طبق برنامه‌ریزی انجام شده، کنفرانس ملی "علم، فناوری و پیچیدگی اقتصادی" مهرماه ۱۳۹۹ به صورت مجازی برگزار خواهد شد.

برگزاری نشست مجازی "علم، اخلاق و سیاست علم"

این نشست، روز دوشنبه ۳۱ شهریور ماه ۱۳۹۹، با سخنرانی دکتر مهدی شقاقی، عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی، برگزار شد.

در ابتدا دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی، سرپرست گروه علم‌سنجی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، به اهمیت توجه و تأکید بر مباحث اخلاق در علم و پژوهش در دنیای امروز که حوزه علم‌سنجی نیز از این قاعده مستثنی نیست، اشاره کرد و سپس دکتر شقاقی، به ضرورت دیدگاه جهان‌نگری یا کلان‌منظری نسبت به اخلاق پرداخت و به تأثیر آن بر فرایند داوری‌ها، تصمیم‌گیری‌ها، تسهیم فرصت‌ها و سیاست‌گذاری‌ها اشاره کرد. وی در ادامه به بررسی نسبت اخلاق، علم و سیاست علم از دو منظر پیوند از درون و پیوند از بیرون پرداخت و مفاهیم اخلاقی از درون و از طریق فضائل ذهنی را، زاینده و هدایت‌کننده علم دانست.

دکتر شقاقی، ضمن تأکید بر پیوند علم و اخلاق از درون و شاخص‌سازی سنجه‌های اخلاقی، اظهار کرد که برای پیوند علم و اخلاق از بیرون نیز باید به کلان‌نگرش‌های اخلاقی برای تدوین سیاست علم همچون سودگرایی، آزادی‌گرایی، وظیفه‌گرایی، فضیلت‌گرایی افلاطونی و ارسطویی و در آخر کلان‌نگره عدالت‌گرایی که منتج به مهارکردن خودکامگی بخت و توسعه علوم می‌شود، تمرکز داشت و به تحلیل سایر موارد مذکور در قالب نتایج و امثال پرداخت.

نشست مجازی "مقدمه‌ای بر الگوی شکل‌گیری بوم‌سازگان کسب‌وکارهای فراگیر آینده" برگزار شد

این نشست مجازی، روز شنبه ۲۹ شهریور ماه ۱۳۹۹، با سخنرانی دکتر سحر کوثری، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی مرکز برگزار شد.

در ابتدای نشست، دکتر کوثری ضمن مقایسه تفاوت‌های نظام نوآوری، زیست‌بوم و بوم‌سازگان، گفت: بوم‌سازگان، حداکثر توان مقابله با عدم قطعیت‌های ناشی از بازار، کاربرد و تقاضا و بیشترین قابلیت همکاری در میان شرکا را فراهم می‌کند. وی از خودسازماندهی، نوآیندی، هم‌تکاملی و سازگاری، به عنوان ویژگی‌های اصلی بوم‌سازگان نام برد.

دکتر کوثری ضمن تأکید بر اهمیت تفاوت قائل شدن میان نظام نوآوری و زیست‌بوم نوآوری گفت: نقش دولت، چارچوب، چرخه عمر و میزان پویایی، از جمله تفاوت‌های میان نظام نوآوری و زیست‌بوم نوآوری است که این وجه تمایز به ما کمک می‌کند تا زیست‌بوم را در جای خود به کار بریم و از آن به درستی استفاده کنیم.

عضو هیأت علمی مرکز در ادامه، ادبیات بوم‌سازگان را مورد بررسی قرار داد و گفت: بوم‌سازگان کسب‌وکار، در سه حوزه ویژگی‌های عمومی، ویژگی‌های ساختاری و ویژگی‌های عملکردی مورد بررسی قرار گرفته است. دکتر کوثری در پایان سخنرانی خود ویژگی‌های ایستا و بلندمدت و ویژگی‌های پویا و کوتاه‌مدت بوم‌سازگان را تشریح کرد و افزود: در مراحل چرخه عمر بوم‌سازگان کسب‌وکار، مؤلفه‌های سازنده بوم‌سازگان، طی چرخه عمر تکامل می‌یابند.

نشست مجازی "کنسرسیوم سنجش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در ایران: مسائل و راهکارها" برگزار شد

این نشست مجازی روز سه شنبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۹۹، با سخنرانی دکتر پریسا علیزاده، سرپرست معاونت پژوهشی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی، سرپرست گروه علم سنجی و دکتر المیرا جنوی، عضو هیأت علمی مرکز برگزار شد.

در ابتدای نشست، دکتر نوروزی چاکلی به تشریح ضرورت‌ها، مسائل و مفاهیم ایجاد کنسرسیوم ملی سنجش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در ایران پرداخت و ضمن اشاره به سوابق و ریشه‌های کنسرسیوم، ضرورت‌های موجود در برنامه‌های توسعه دولت، همچون تبیین برنامه‌هایی جهت برطرف کردن نقیصه کمبود اطلاعات مناسب برای تصمیم‌گیری و نقشه جامع علمی کشور را، به عنوان پشتوانه‌های قانونی تشکیل کنسرسیوم سنجش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری در اسناد بالادستی برشمرد.

در ادامه، دکتر علیزاده، نظام تقسیم کار ملی بر پایه قوانین و سیاست‌های موجود را، از جنبه وظایف و تکالیف محوله به دستگاه‌های اجرایی با توجه به مأموریت و کارکرد قوانین مربوطه، مورد بحث و بررسی قرار داد و ضمن اشاره به نهادهای مرتبط در خصوص ارزیابی علم، فناوری و نوآوری از جمله مرکز آمار ایران، بنیاد ملی نخبگان و شورای عالی عتف که در رأس آنان قرار دارد، بر ضرورت شناخت متولیان اصلی این حوزه جهت استعلام داده‌های صحیح و جلوگیری از سردرگمی کاربران، تأکید کرد.

در بخش پایانی این نشست دکتر جنوی، با تشریح موانع موجود برای ایجاد همکاری و مشارکت میان سازمان‌های دیگر در سنجش و ارزیابی علم، فناوری و نوآوری، جزئیات چالش‌های راهبردی و سیاستی و چالش‌های اجرا و پیاده‌سازی را به عنوان چالش‌های اصلی نظام ارزیابی ملی STI در کشور برشمرد و بر وجود متولیان مختلف و نبود انسجام در میان نهادهای سیاست‌گذار تأکید کرد.

نشست مجازی نقد فیلم "الیسیوم" از دیدگاه آینده‌پژوهی برگزار شد

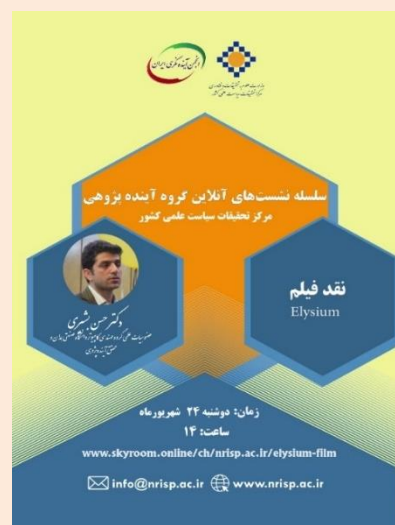
نشست مجازی نقد فیلم Elysium از دیدگاه آینده‌پژوهی، روز دوشنبه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۹۹ با سخنرانی دکتر حسن بشیری، عضو هیأت علمی دانشگاه صنعتی همدان برگزار شد.

در ابتدای این نشست، دکتر امیر هوشنگ حیدری، مدیر گروه آینده‌پژوهی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، بر اهمیت برگزاری نشست‌های علمی نقد فیلم اشاره کرد و گفت: فیلم‌های علمی-تخیلی، نگاهی بدیل‌گرایانه به آینده‌ها دارند و به ایجاد نگاه‌های خلاقانه و نوین میان افراد کمک می‌کنند. برگزاری نشست‌های نقد این‌گونه فیلم‌ها می‌تواند به گسترش حوزه آینده‌پژوهی کمک کرده و آن را ارتقاء بخشد.

در ادامه دکتر بشیری، ضمن بررسی داستان فیلم و اتفاقاتی که در آن رخ می‌دهد، به تحلیل جنبه‌های آینده‌پژوهی فیلم پرداخت. وی ضمن تشریح سه مفهوم آرمان‌شهر، ویران‌شهر و تکنیکی فناوری، در خصوص دیستوپیا یا ویران‌شهر گفت: دیستوپیا همیشه به عنوان دماسنج اجتماعی در زمان خود، کار کرده و چشم‌اندازهای ناخوشایندی از فضاها و زمان‌های غالباً آینده‌نگرانه و ستم و نابرابری طبقاتی برای رفع نگرانی‌های معاصر ایجاد می‌کند. وی همچنین در خصوص آرمان‌شهر یا اتوپیا گفت: مفهوم اتوپیا یک آرمان‌شهر یا خوبستان است و در این فیلم نشان داده شده است که وجود یک آرمان‌شهر نمی‌تواند واقع‌گرایانه باشد و به منظور توسعه نوآوری و خلاقیت، نیاز به تفاوت در مالکیت‌ها داریم.

دکتر بشیری در پایان به مفهوم تکنیکی فناوریانه پرداخت و گفت: در سینما به آینده‌ای که فناوری در آن نقش کلیدی دارد خیلی خوش‌بین نیستند، چرا که فرضیه‌ای وجود دارد که پیش‌بینی می‌کند شتاب در توسعه فناوری، ما را به تغییرات عجیبی می‌رساند که ممکن است پایان تمدن بشری باشد. در مقابل بسیاری از دانشمندان به آینده‌ای که در آن تکنولوژی نقش اساسی دارد خوش‌بین هستند.

نشست تخصصی تدوین بخش علم و فناوری سند ملی آمایش سرزمینی برگزار شد

این نشست تخصصی روز چهارشنبه ۱۲ شهریور ماه ۱۳۹۹، با حضور دکتر اکرم قدیمی، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر رضا نقی‌زاده، مشاور و رییس دفتر معاونت پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، دکتر نسرین نورشاهی، رییس مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی، دکتر سیدمحسن علوی‌منش، مدیر گروه توسعه مرکز پژوهش‌های مجلس، دکتر غلامرضا ذاکرصالحی، عضو هیأت علمی مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و تعدادی از کارشناسان و پژوهشگران مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و پژوهشکده مطالعات فناوری ریاست جمهوری برگزار شد.

در این نشست دکتر مؤگان خوشنাম، پژوهشگر مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، گزارشی از وضع موجود، چالش‌ها و راهبردهای بخش پژوهش سند ملی آمایش سرزمینی ارائه داد، دکتر سیدمحمدحسین شجاعی، نماینده پژوهشکده مطالعات فناوری و دکتر منیعی، معاون پژوهشی مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی نیز بخش‌های فناوری و آموزش این سند را مورد بررسی قرار دادند. در ادامه، دکتر ذاکرصالحی در خصوص تدوین راهبردها و چشم‌اندازهای حوزه علم و فناوری مطالبی را مطرح کرد و دکتر نقی‌زاده، توجه به ابعاد سیاستی آمایش را مهمترین نکته در تدوین این سند دانست. دکتر علوی‌منش نیز، بر اهمیت تعاملات بین‌المللی اشاره کرد و بررسی جایگاه ایران و ارتباط آن با کشورهای منطقه و کشورهای پیشرفته در حوزه علم و فناوری را در تدوین این سند مهم دانست.

گفتنی است بخش علم و فناوری سند ملی آمایش سرزمینی، با همکاری مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور، پژوهشکده مطالعات فناوری و مؤسسه پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش عالی در حال تدوین است.

نشست مجازی "ارائه سیاست‌های افزایش کارایی اقتصادی در نظام ملی نوآوری ایران (مطالعه تطبیقی با کشورهای چشم‌انداز و کشورهای منتخب)" برگزار شد

این نشست مجازی روز چهارشنبه ۵ شهریور ماه ۱۳۹۹، با سخنرانی دکتر ناصرعلی عظیمی و دکتر مژگان سمندرعلی اشتهاردی، عضو هیأت علمی مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور برگزار شد.

در ابتدای این نشست دکتر عظیمی، از اهمیت این پژوهش و پیشینه شکل‌گیری آن گفت و افزود: هدف این پژوهش، شناسایی جایگاه ایران در شرایط فعلی و بررسی چالش‌ها و پیشنهادات سیاستی برای رسیدن به وضع مطلوب و افزایش کارایی اقتصادی در نظام ملی نوآوری ایران است. در ادامه دکتر سمندرعلی اشتهاردی، ضمن تشریح روش پژوهش گفت: در این پژوهش، فرایند خلق ابداعات و اختراعات و فرایند تجاری‌سازی ابداعات و اختراعات کشورهای منتخب مورد بررسی قرار گرفته است.

وی همچنین افزود: برخی از کشورها در هر دو مرحله خلق و تجاری‌سازی، کارا عمل کرده‌اند. هرچند، بسیاری از کشورهایی که در نوآوری پیش‌رو هستند، لزوماً در مرحله خلق ابداعات و اختراعات کارا نیستند، اما با لحاظ کردن مرحله تجاری‌سازی، کارا بوده‌اند. ولی ایران وقتی به مرحله تجاری‌سازی می‌رسد، وضعیت مطلوبی ندارد و جزو سه کشور دارای پایین‌ترین امتیاز کارایی قرار می‌گیرد.

دکتر سمندرعلی اشتهاردی در ادامه افزود: حکمرانی در هر دو مرحله خلق و تجاری‌سازی ابداعات و اختراعات اثر مثبتی دارد. برخلاف فرضیه تأثیر مثبت جمعیت به عنوان بازار بالقوه داخلی نوآوری‌ها، این متغیر بر کارایی سیستم ملی نوآوری، بی‌تأثیر است. تعرفه گمرکی نیز رابطه منفی معناداری با کارایی سیستم نوآوری کشورها دارد. این عضو هیأت علمی مرکز در پایان گفت: افزایش همکاری دانشگاه و صنعت، خلق ابداعات و اختراعات را به سمت ابداعاتی که کاربرد تجاری داشته باشند تقلیل می‌دهد.

